

Aktuální informace k probíhající české ergoterapeutické normativní studii

News on the ongoing Czech occupational therapy normative study

Kateřina Vondrová^{1,2}, Eliška Rotbartová¹, Zita Matoušová¹, Šárka Strubinská¹

¹Klinika rehabilitačního lékařství, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

²Klinika rehabilitace a tělovýchovného lékařství, 2. lékařská fakulta, Univerzita Karlova a Fakultní nemocnice Motol

e-mail prvního autora: katerina.rybarova@lf1.cuni.cz

VONDROVÁ, Kateřina; ROTBARTOVÁ, Eliška; MATOUŠOVÁ, Zita a STRUBINSKÁ, Šárka. Aktuální informace k probíhající české ergoterapeutické normativní studii. Online. *Ergoterapie: Teorie a praxe*. 2024, roč. 2, č. 2, s. 26–29. ISSN 3029-5025. Dostupné z: <https://ergoterapie.cz/casopis-ergoterapie-teorie-a-praxe-2-2024/>

Datum doručení do redakce: 14. 11. 2024, datum přijetí k publikaci: 19. 11. 2024

V roce 2021 byly zveřejněny nově vypracované české rozšířené verze manuálů pro **Devítikolíkový test** (Rybářová et al., 2021a), **Purdue Pegboard Test** (Rybářová et al., 2021b) i pro **Box and Block Test** (Rybářová et al., 2021c). Používají se k hodnocení funkce horních končetin u nejrůznějších skupin osob s disabilitou. Jejich základ vznikl zpětným překladem původních instrukcí z angličtiny. Ten byl následně rozšířen o nová pravidla za účelem sjednocení způsobu reagování ergoterapeutů na běžně vznikající **specifické situace** (jako např. pád kolíku do klína během testování, nechtěné shazení podložky z již řádně sestaveného kompletu nebo odraz kostky od hrany testovací krabice) i způsobu, jak daný pokus vyhodnotit.

Ergoterapeuti v České republice by v současné době měli tyto standardizované testy provádět v praxi zcela jednotným způsobem za předpokladu, že striktně dodržují základní **pravidla provádění těchto standardizovaných testů**, která jsou uvedena v jejich manuálech. Při administraci Devítikolíkového testu (NHPT), Purdue Pegboard Testu (PPT) i Box and Block Testu (BBT) je totiž nutné poskytovat testovaným osobám přesné slovní instrukce uvedené v manuálech a ukazovat jim ukázky požadovaných úkolů.

Instrukce k NHPT, PPT i BBT je možné číst slovo od slova z manuálu (Rybářová et al., 2021a; Rybářová et al., 2021b; Rybářová et al., 2021c), přehrávat zvukové nahrávky se slovními instrukcemi z manuálu (Rybářová, 2021d, Rybářová, 2021e,

Rybářová, 2021f) nebo k tomu používat aplikaci Ergo Testy Jemné Motoriky (Nikolchuk, 2024; Vondrová et al., 2024).

Tyto testy je možné koupit například prostřednictvím jedné dodavatelské firmy zaměřené na zdravotnické přístroje a vybavení se zastoupením v České republice, která dokáže zprostředkovat zahraniční prodej (nejen) těchto testů. Pro zajímavost bylo možné takto v roce 2024 zakoupit NHPT za cca 4 719 Kč, PPT za 10 500 Kč a BBT za 11 770 Kč.

Mezi hlavní výhody NHPT, PPT a BBT patří:

- jsou standardizované, objektivní a finančně dostupné
- stačí je zakoupit, pečlivě prostudovat jejich manuály, několikrát je vyzkoušet nanečisto a následně je možné je hned používat v praxi
- nevyžadují žádné certifikace ani absolvování povinného školení
- existují k nim české rozšířené verze manuálů, které jsou společně se zvukovými nahrávkami i se zmíněnou aplikací volně dostupné z webových stránek <https://rehabilitace.lf1.cuni.cz/publikacni-cinnost-uvod>
- české rozšířené manuály obsahují unikátní pravidla sjednocující způsoby reakcí ergoterapeutů na specifické

situace včetně vyhodnocení pokusů, ve kterých tyto situace nastaly

- členové České asociace ergoterapeutů mají zdarma neomezený přístup k online kurzům obsahujícím videomanuály k NHPT, PPT a BBT
- pilotně již byla potvrzena vysoká inter-rater reliabilita NHPT u osob s roztroušenou sklerózou (Rotbartová, 2022), PPT u osob po cévní mozkové příhodě (Čmielová, 2022) i BBT u osob po cévní mozkové příhodě (Markovcová, 2022)

V roce 2021 byla týmem Mgr. Kateřiny Vondrové (Rybářové) zahájena česká normativní studie, jejímž cílem je stanovit české normy na zdravé populaci pro NHPT, PPT i BBT, které jsou prováděné přesně podle českých rozšířených verzí jejich manuálů. Za tímto účelem bylo dosud (tzn. k 12. 11. 2024) otestováno 506 zdravých mužů a žen české národnosti ve věku od 20 do 64 let včetně pomocí tří ihned po sobě jdoucích pokusů všech subtestů NHPT, PPT i BBT. Celkem 89% otestovaných probandů mělo dominantní pravou ruku, zatímco zbývajících 11% preferovalo k psaní levou ruku. Na sběru dat se dosud podílelo 14 ergoterapeutek.

Je plánováno vytvořit normy zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy ve věku od 20 do 64 let včetně, které budou pro obě pohlaví rozdělené do devíti věkových kategorií po pětiletých intervalech. V ideálním případě budou tyto normy zpracované na základě výsledků vždy od minimálně 30 zdravých probandů z každé této skupiny mužů a žen.

Sběr dat ještě stále probíhá, neboť zbývá (ke 12. 11. 2024) otestovat ještě minimálně dalších 29 žen a 116 mužů. Z **tabulky 1** je patrné, že v otestované populaci zatím chybí zejména muži starší 35 let.

Tento výzkumný projekt byl podpořen interním grantem Všeobecné fakultní nemocnice v Praze v rámci „Podpory výzkumných projektů financovaných z institucionální podpory MZ ČR“. V souladu s harmonogramem tohoto projektu je proto plánováno dokončit sběr dat potřebných pro stanovení norem nejpozději na konci října 2025.

Normy je plánováno publikovat formou open-access článků, aby byly volně dostupné k využití v klinické praxi i Vám. Budete tak moci objektivně porovnávat výsledky Vašich klientů či pacientů se zdravou současnou populací, která byla testovaná přesně podle českých rozšířených verzí manuálů pro NHPT, PPT a BBT. To by mohlo mimo jiné zvýšit kvalitu i ergodiagnostických vyšetření, ve kterých se běžně používá k testování jemné motoriky PPT.

Máte-li chuť, čas a možnost přispět ke stanovení norem pro NHPT, PPT a BBT, prosíme i Vás o sdílení pozvánky uvedené na obrázku 1 v tomto článku mezi potencionální zdravé probandy a rovněž na Instagramovém účtu „czech_ot_researcher“ nebo na facebookových stránkách Všeobecné fakultní nemocnice v Praze (příspěvek z 25. 10. 2024). Předem moc děkujeme za Vaši pomoc a zvážení i Vaší účasti v této studii.

Prohlášení o finanční podpoře: Podpořeno MZ ČR-RVO -VFN 64165.

Tabulka 1 Průběžný přehled o probandech z normativní studie k 12. 11. 2024

Věková kategorie	Celkem otestovaných probandů	Otestovaných MUŽŮ	Minimální počet MUŽŮ, které je potřeba ještě otestovat	Otestovaných ŽEN	Minimální počet ŽEN, které je potřeba ještě otestovat
20–24 let včetně	122	42	0	80	0
25–29 let včetně	80	28	2	52	0
30–34 let včetně	61	29	1	32	0
35–39 let včetně	30	12	18	18	12
40–44 let včetně	40	10	20	30	0
45–49 let včetně	60	14	16	46	0
50–54 let včetně	46	7	23	39	0
55–59 let včetně	37	11	19	26	4
60–64 let včetně	30	13	17	17	13
Celkem	506	166	116	340	29

Obrázek 1 Pozvánka do české ergoterapeutické studie

HLEDÁME

ZDRAVÉ ČECHY A ČEŠKY VE VĚKU 20–64 LET (včetně)

DO VÝZKUMU

ZAMĚŘENÉHO NA JEMNOU MOTORIKU.

PŘIJĎTE A POMOZTE

ERGOTERAPEUTKÁM Z ALBERTOVA! 😊

Podrobnosti: <https://lurl.cz/DIJAK>

Kontaktní osoba: Mgr. Kateřina Vondrová katerina.rybarova@lfl.cuni.cz

Devítikolíkový test

Box and Block Test

Purdue Pegboard Test

Zdroje

ČMIELOVÁ, Daniela. *Inter-rater reliabilita Purdue Pegboard Testu u dospělých osob po cévní mozkové příhodě*. Online, diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova, 1. lékařská fakulta, Klinika rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN, 2022. Vedoucí práce Mgr. Kateřina Rybářová. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/173966>.

MARKOVCOVÁ, Lucie. *Inter-rater reliabilita Box and Block Testu u osob po cévní mozkové příhodě*. Online, diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova, 1. lékařská fakulta, Klinika rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN, 2022. Vedoucí práce Mgr. Kateřina Rybářová. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/175290>.

NIKOLCHUK, Nikita. *Aplikace pro administraci testů manuální zručnosti*. Bakalářská práce. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta informačních technologií, 2024. Vedoucí práce Ing. Tomáš Vondra, Ph.D.

ROTBARTOVÁ, Eliška. *Inter-rater reliabilita Nine Hole Peg Testu u pacientů s roztroušenou sklerózou*. Online, diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova, 1. lékařská fakulta, Klinika

rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN, 2022. Vedoucí práce Mgr. Kateřina Rybářová. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/177054>.

RYBÁŘOVÁ, Kateřina; SÝKOROVÁ, Jitka; MARKOVCOVÁ, Lucie; NOVÁKOVÁ, Olga; VAVŘÍKOVÁ, Marianna et al. *KLINIKA REHABILITAČNÍHO LÉKAŘSTVÍ 1. LF UK A VFN V PRAZE. Česká rozšířená verze manuálu pro Box and Block Test (BBT)*. Praha: Rehalb, 2021c, 14 s. ISBN 978-80-906738-5-4. Dostupné z: <https://rehabilitace.lfl.cuni.cz/publikacni-cinnost-uvod>.

RYBÁŘOVÁ, Kateřina; SÝKOROVÁ, Jitka; NOVÁKOVÁ, Olga; RODOVÁ, Zuzana; VAVŘÍKOVÁ, Marianna et al. *KLINIKA REHABILITAČNÍHO LÉKAŘSTVÍ 1. LF UK A VFN V PRAZE. Česká rozšířená verze manuálu pro Nine Hole Peg Test (NHPT)*. Praha: Rehalb, 2021a, 11 s. ISBN 978-80-906738-2-3. Dostupné z: <https://rehabilitace.lfl.cuni.cz/publikacni-cinnost-uvod>.

RYBÁŘOVÁ, Kateřina; SÝKOROVÁ, Jitka; RODOVÁ, Zuzana; NOVÁKOVÁ, Olga; VAVŘÍKOVÁ, Marianna et al. *KLINIKA REHABILITAČNÍHO LÉKAŘSTVÍ 1. LF UK A VFN V PRAZE. Česká rozšířená verze manuálu pro Purdue Pegboard Test (PPT): Model 32020A*. Praha: Rehalb, 2021b, 44 s. ISBN 978-80-906738-8-5. Dostupné z: <https://rehabilitace.lfl.cuni.cz/publikacni-cinnost-uvod>.

RYBÁŘOVÁ, Kateřina. Česká rozšířená verze manuálu pro Box and Block Test (BBT). Online. Zvukový soubor. Praha: Klinika rehabilitačního lékařství I.LF UK a VFN, 27.10.2021f. Dostupné z: <https://rehabilitace.lfl.cuni.cz/publikacni-cinnost-uvod>. [cit. 2024-11-12].

RYBÁŘOVÁ, Kateřina. Česká rozšířená verze manuálu pro Nine Hole Peg Test (NHPT). Online. Zvukový soubor. Praha: Klinika rehabilitačního lékařství I.LF UK a VFN, 27.10.2021d. Dostupné z: <https://rehabilitace.lfl.cuni.cz/publikacni-cinnost-uvod>. [cit. 2024-11-12].

RYBÁŘOVÁ, Kateřina. Česká rozšířená verze manuálu pro Purdue Pegboard Test (PPT): Model 32020A. Online. Zvukový soubor. Praha: Klinika rehabilitačního lékařství I.LF UK a VFN, 27.10.2021e. Dostupné z: <https://rehabilitace.lfl.cuni.cz/publikacni-cinnost-uvod>. [cit. 2024-11-12].

VONDROVÁ, Kateřina a HRADILOVÁ, Johana. Videomanuály pro administraci vybraných standardizovaných testů hodnotících jemnou motoriku. Online. *Ergoterapie: teorie a praxe*. 2023, roč. 1, č. 5, s. 29–30. ISSN 3029-5025. Dostupné z: <https://ergoterapie.cz/casopis-ergoterapie-teorie-a-praxe/1-2023/>. [cit. 2024-02-29].

VONDROVÁ, Kateřina; VONDRA, Tomáš a NIKOLCHUK, Nikita. Vznikla počítačová aplikace pro administraci standardizovaných testů jemné motoriky. Online. *Ergoterapie: Teorie a praxe*. 2024, roč. 1, č. 7, s. 31–33. ISSN 3029-5025. Dostupné z: <https://ergoterapie.cz/casopis-ergoterapie-teorie-a-praxe-1-2024/>. [cit. 2024-11-12].